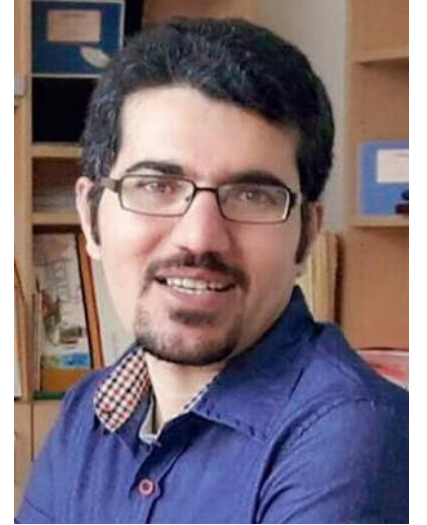

كوردايه تي چيه و نيشتمانپه روهه كيه؟

به شي پهك

خويندنه وه يهك له سههه چه مكيكي نامو كراو

ن: موحسين باوه جاني

وه لامة كه ي بگه ين، وه ل دوو هوكار و پارامتر لهو پيناسه يه دا دهوري كاربهه دهگيرن و ته نانهت نه بن به مجوره بلين كه دوو توخي پيكيه نهرى نهو پيناسه يه، ههه بويه كاتن شرؤفه ي نهه دوو هوكار و پارامتره مان كرد نهو جار ناسانتر و خيراتر به وه لامي پرسيارى "بو؟" دهگه ين.

نهه دوو توخم و پارامتره برينين له: ئيدنؤلؤزيه كي دؤگم شهري چه كداري ئيدنؤلؤزي دؤگم:

لهه به شهه دا ئيمه بيرؤكه و جهانبينييه كي تايه تمان هه يه، لهه جهانبينييه دا جهخت له سههه نهه خاله

دهكرت كه كه سيك به گهفت (و نهك كردار به واتاي وشه) ده ئن: كوردم و بو بلاوه پيدان و ريكلام كردنى نهه وشه و كؤمه ليك وشه ي ديكه ي په يوه نديدار به وه وه تيدكه كوشيت (پروالته گرنكه و ناوه رؤك پشتگوئ خراوه) و تا ناسى پيرؤزي و قه داسهت به رزيان ده كاته وه، به جؤريك كه چوارچيوه و جهانبينييه كي لاي تاك دروست ده كات و بروا به ئيدنؤلؤزيه ك دنافرئيت كه نهو وشانه تيدا بو رهخنه و ته نانهت ناخاوتن له سيله ي رهخنه وه له سههه ريان، بهقن و نايبت رهخنه يان ناراسته بكرت و ته نانهت باس و قسهه هه لئاگرن چونكه لهه ئيدنؤلؤزيه دا ريگه ي هه له و شك و گومان تيناپه ريت -

سهووكردنى دهسته واژه كان كه په رتووك په رتووك واتايان هه يه و ناسنامه ي نه ته وه يه كن و ريشه و ده ماره كانى قهت قهت وشك ناين، كارى دؤژمنكارانه يه، ئينجا با به مه به ست و نه نقه ستيش نه كرئت و نه كرا بيت. وهك چؤن له ميژووي كؤن و هاوچه رخي ولاتاندا ده بينين كه وهها شرؤفه و خويندنه وه يه ك له ئيدنؤلؤزيه جؤراوجؤره كان و چه مكه كانى، بوونه ته هوئى له ناوچوون، ئيزؤله بوون، مائئيشينوون و رووخانيان تا نه وه ي كه ياريدهر و ته نانهت پائنه ر بيت بو رسكان و گه شه سه ندى بؤى كورد و كوردستان، ناتوانى پيمان بلت كه كه سيك نيشتمانپه روهه يا نا. ته نيا به وتنه وه و دووباره كردنه وه ي وشه و بابه تيك، هيج شتيك له خؤرا ناخؤلقيت، وهك چؤن درنده ترين سيستم و بيرؤكه و بزوتنه وه كانيش به دروشم و وتنه وه ي جوان و ... تاد كه گؤيا باشترين رتيان بؤ خزمهت به مرؤفايه تى، به لام هيجكات له نه رزي واقيعدا نه يان تونايوه نهو وشانه به جهسته ي بزاقه كه ياندا بيؤشيين و پيچه وانه بووه و كاره ساتيان خؤلقاندوه.

كارتيكراوانى نهه جهانبينييه نوپه بوون. به لام نهه بيرؤكه نوپه دهه كه وه ته ي باشى ل نه كه وه ته وه و ميژوويه ك كه ناسيؤناليسم له سه ده ي بيستم و له دوو شهري جهانبندا خؤلقاندى هينده كاره ساتيكي مهن و دلنه ئين بوو كه گيانى مليؤنان كه سى نه ستان و ئورويى كرده و تيرانه يه ك، نهو ميژووه وهك وانه يه ك تا سه دان سالى ديكه ش دهوترته وه و ولاتانى به شدار له ودا و جيله نوپكانيان لهه سه ده مه دا له شهه رم، درنده ي و زه بوونى ميژوويى باپيرانيان، خؤيان له باس و قسه كردن سه به رته به وه زه مهنى تاريكه ده بوين.

له سه ده ي بيستمه يشدا ناسيؤناليسم نه تونايين بلين به شي وه يه كي به ر بلاو گه يشته خؤره لاتى ناوه راست و لاي ئيمه ي كورديش، نهه مه ش هاوكات بوو له گه ل شه ره جهانبينييه كان و قه تلوعام له ولاتانى ناوچه كه دا و قير كردن و سه ركوتى كه مينه كان و ... هتد. نهه واي كرد بوو كه مينه كان به شي وه ي سروشتى و له ودا سه ره له دانه كانى كورد له پارچه جياوازه كاندا بو پاراستن و به رنه گاري له خؤي، به چه كه وهه گري بدرئ و ميخسه كى نهه پيناسه يه داكوتيت كه كوردايه تى نهو كه سه نه بگرته وه كه مائل و مناليان جى ده هيشت و په يوه ست ده بوونه بزاف و سه ره له دانه كانى كورد (كه رهوت و سه ره له دانه گه ليكي چه كدار بوون) ههه بويه نه گهه كه ساتيكي چه كدار ده بوون و به مجوره به رامبهه ر سيستمه سه ركوتيه ره كان بؤ ده سه ته به ر كردنى مافه كانيان و لانيكه م بؤ به رنه گاري بوونه وه راده وه ستان، به ر خؤدانيان ده كرد و به شدارى شؤرش ده بوون، به نيشتمانپه روهه له قه له م ده دران و كه سانى ناو شاريش ته نيا به به رز كردنه وه ي دروشم و ده سه ته واژه كان به نه هئى و ناشكرا به نيشتمانپه روهه و كوردپه روهه هه ژمار ده كان. كه واته لهه زه مه نه دا چهك و شهري چه كداري وهك فاكؤرئيكى سه ره كى له پيناسه ي كوردايه تيدا دهوري هه بووه.

به لام له سه ده ي نوپدا هه موو چه مكم و پيناسه كان گؤراني به سه ردا هاتووه و نهو فاكؤر و پارامترانه كه له سه ده ي پيشوودا كوردايه تيان بؤ پيناسه ده كرين له ئيستادا فاكؤر و پارامتر نين و خانه نشين كراون، نه گهه چى بزاف و لايه نانيك هه ن كه هيشتاش نهه پارامترانه لايان گرنكه و نهو پيناسه يه به شوئن خؤياندا راده كيشن و وهك ناسنامه يان ده بيترت.

كؤتابى به شي پهك

ته نيا به رز كردنه وه ي ناويك و وتنه وه ي وهك دروشمى كوردم و كوردايه تى پيشه مه و بؤى كورد و كوردستان، ناتوانى پيمان بلت كه كه سيك نيشتمانپه روهه يا نا

ههه وهك چؤن له ههه ئيدنؤلؤزيه كي ديكه ي دؤگمدا ده بينرت - له راستيدا نهه كه سانه و ئيدنؤلؤگه كانى نهه ئيدنؤلؤزيه، به پيچه وانه ي پروالته كه خه مخؤر و دلئؤز ده رته كهون، له درئؤماوه دا دؤژمنى راسته قينه ي نيشتمانپه روهه ي و كوردايه تين يا با بلين ههه ئيدنؤلؤزيه كي ديكه ن و رووخينه رترين برين و كوشنده ترين زام له په يكه رى كوردايه تى و بيرؤكه كان ده دن. نهوان دؤژمنى كوردستان و كوردم، چونكه درئؤماوه دا بؤ بيرؤكه و ئيدنؤلؤزيه كان (چ له رابردوو و ئيستاشدا هه بووه) هه يه، نه گهه چى رهنگه بؤ كه سانى سه ره وه و ريكلامه رانى، به رزه ندى بخؤلقيت، كه زؤرجاريش كاتيبه و بؤ زه مهن و ماوه يه كي كورته.

نه گهه چى نابن نه وه له بير بكه ين نهه جهانبيني دؤگمه كه نه يده وه يست و نايه ويئت جهانبيني به رامبهه رى به لام له قائب و چوارچيوه ي فارس، تورك و عه ره بدا

